

Prognostic models in head and neck oncology predictors and dynamics

M.P. van der Schroeff



M.P. van der Schroeff
Beukelsdijk 32a
3021 AH Rotterdam

Prognosticeren is het voorspellen van een prognose voor een bepaalde groep patiënten met vergelijkbare patiënt- of tumorkenmerken of het voorspellen van een prognose voor een individuele patiënt. Deze prognose kan worden gebruikt voor het kiezen tussen behandelopties en voor het informeren van de patiënt over het te verwachten verloop van zijn of haar ziekte. In dit proefschrift wordt prognosticeren in het algemeen en de ontwikkeling en mogelijkheden van een aantal prognostische modellen voor patiënten met een maligniteit in het hoofd-halsgebied in het bijzonder besproken. Zowel de prognose van patiënten met een plaveiselcelcarcinoom als de prognose van patiënten met een maligniteit uitgaande van een speekselklier komen aan bod. In de eerste hoofdstukken introduceren we het meest gebruikte prognostische middel, de TNM-classificatie, en bespreken we de prognostische relevantie van comorbiditeit, cytologie en histologie bij patiënten met een speekselklier maligniteit. Vervolgens richten we ons in op het dynamische karakter van prognose voor patiënten met een plaveiselcelcarcinoom in het hoofd-halsgebied, het centrale thema van dit proefschrift. Specifieke situaties van patiënten met een maligniteit (terugkerende ziekte, voortschrijdende leeftijd en ongeneeslijke ziekte) en de daaraan gekoppelde prognose komen uitgebreid aan bod. Ook behandelen we het gebruik van prognostische modellen in de praktijk en verschillende aspecten van het communiceren van een prognose naar de patiënt.

Het dynamische karakter van de prognose bij patiënten met hoofd-halskanker staat centraal in dit proefschrift. De prognose van patiënten met een plaveiselcelcarcinoom in het hoofd-halsgebied verandert als

ze de eerste kritieke jaren na diagnose van de maligniteit overleven. Dit geldt eveneens voor de prognose van patiënten met lokale of regionale recidieven en metastasen op afstand. Op basis van gegevens van 2927 patiënten met een primair plaveiselcelcarcinoom in het hoofd-halsgebied zijn prognostische modellen ontwikkeld na de eerste behandeling en op verschillende tijdstippen tijdens de follow-up. De modellen tonen de effecten van de overlevings-tijd, recidieven en metastasen op afstand tijdens de follow-up. De voorspellende waarde van de modellen, uitgedrukt in de oppervlakte onder de curve van een C-statistiek varieerde van 0,76 tot 0,69. Dit betekent matige discriminatie.

In het tweede onderzoek richten we ons op de voorwaardelijke relatieve overleving van 7255 patiënten met een plaveiselcelcarcinoom in het hoofd-halsgebied. We vergelijken deze groep met mensen van hetzelfde geslacht en van dezelfde leeftijd uit de algemene bevolking. Deze relatieve overleving bereikt een plateau na ongeveer vier jaar; dat betekent dat er een permanente 20% tot 25% oversterfte voor de langetermijnoverlevenden blijft bestaan. Het verstrijken van de tijd en het optreden van *life-events* veranderen de voorspelde kansen op overleving. De gebruikte modellen hebben ons inzicht in de dynamiek van follow-up vergroot en kunnen worden gebruikt voor betere counseling van patiënten.

Samenvatting van het proefschrift 'Prognostic Models in Head and Neck oncology predictors and dynamics', M.P. van der Schroeff. Verdedigd op 19 oktober 2011 te Rotterdam.

Promotor: prof. dr. Baatenburg de Jong.